

Дигитализация в училище
ас. д-р Вероника Узунова

Digitalization in school
Assist. Prof. Veronika Uzunova PhD

Abstract:

Comparing the results of PISA (Programme for International Student Assessment) and the level of public spending on pre-school and school education shows that there are large differences in how efficiently member countries use their resources. This suggests the development of a set of methodological recommendations aimed at streamlining procedures through greater use of modern information technology, digitisation and the development of electronic inter-agency cooperation. Schools should digitally improve their organization with institutions, companies - project implementers and agencies in order to consolidate information resources and optimize procedures.

Keywords: digitalization, school, education, funding, legislation, transparency, efficiency, inclusive education.

For contacts: dr. Veronika Uzunova, Paisii Hilendarski University of Plovdiv,
veronika.uzunova@uni-plovdiv.bg

ВЪВЕДЕНИЕ

Ключов фактор за качеството на образованието са финансовите политики, финансовите ресурси и финансовите разходи за неговото реализиране. От първостепенна важност е качеството на приобщаващото образование във все по-глобализиращия се свят. Съгласно Заключителен обобщен доклад¹⁴ на Европейската агенция за специални образователни потребности и приобщаващо образование са посочени следните наболели за решаване „въпроси:

- 1.) Гарантиране на ефективното приобщаване на учащите чрез подходящи образователни възможности;
- 2.) Насърчаване на подход за развитие на училищата в посока приобщаващо образование;
- 3.) Осигуряване на иновативна и гъвкава обучителна среда;
- 4.) Гарантиране на прозрачност и отчетност на системите за приобщаващо образование.“.

В този контекст, МОН създава и реализира Национални програми, в които се включват училища, учители, родители и ученици. Могат да се отбележат и нерешени проблеми, които изискват допълнително финансиране. Въпреки увеличеният брой психолози и педагогически съветници в училище, който е увеличен на 2 110, както и предприетите действия по прилагане на "Стъпки заедно" – цялостна училищна програма за сигурна училищна среда и за превенция на насилието и тормоза в училищата, в повече училища в страната посредством Националната програма „Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците“, създадения модул „Училище без агресия за сигурна училищна

¹⁴ Европейска агенция за специални образователни потребности и приобщаващо образование, 2018 г. Политика за финансиране на приобщаващи образователни системи: Заключителен обобщен доклад. (ред. Е. Оскардотир, А. Уоткинс и С. Еберсолд). Одензе, Дания

среда“, все още посочените педагогически специалисти не са достатъчни. По модула предстои да са финансирани проектите на 32 училища. Съвместно с Унищф-България са обучени 40 ментори, които да подпомагат изпълнението на Програмата в училищата. Администриране и координиране дейността на Националната мобилна група за психологическа подкрепа към МОН. През учебната 2022/2023 г. Националната мобилна група за психологическа подкрепа за работила по 18 кризисни случая при планирани 15 за една година.”

ИЗЛОЖЕНИЕ

За решаване на постоянните проблеми в приобщаващото образование следва да се включи сложността на навременното откриване на финансови политики за решаване на казуси в образованието. Изправени сме пред недостатъчна автоматизация на процедурите за планиране и поддържане на контрол, лоша координация на работата на упълномощените представители за обмен на данни, конфронтация на интереси на различни органи със определени субекти и др. В тази връзка стратегическото развитие на политиките за финансиране за училищата и следва да е обозначено - повишаване ефективността на финансиране.

Освен това, „за да се гарантира пълнотата и своевременността на финансиране на проекти за приобщаващо образование, заедно с намаляване на възможностите за финансови злоупотреби, е необходимо да се повиши нивото на удовлетвореност на програмите за финансиране, ведно с тяхното изпълнение. Това предопределя допълнителни политики за финансиране на Европейската агенция за специални образователни потребности, която се финансира от министерствата на образованието на държавите членки и от Европейската комисия с оперативни безвъзмездни средства в рамките на образователната програма на Европейския съюз „Еразъм+“ (2014—2020 г.)“.¹⁵

Приоритет следва да е изграждането на систематичен подход към организацията на работа с физически и юридически лица. Тази форма на взаимоотношения, основани на съчетание от принципи на партньорство и взаимна отговорност, повишава мотивацията на участниците и е едно от условията за стабилно функциониране при приобщаващото образование.

Осигуряването на ефективност е невъзможно без използване на най-мощния икономически ресурс в съвременните условия - **информационните технологии**. В тази връзка интерес представлява информационната система за администриране на финансовите процеси в системата на предучилищното и училищното образование. В момента се обръща голямо внимание на въпросите за информатизацията. Ето защо по-нататъшното подобряване на информацията и техническата поддръжка на нейната дейност, въвеждането на нови информационни и телекомуникационни технологии, развитието на електронните услуги е най-важната задача на образователните органи на Р. България и нейните региони.

Най-важната политика за финансиране на приобщаващите образователни системи е гарантиране на ефективното приобщаване на учащите чрез подходящи

¹⁵ <https://www.european-agency.org/sites/default/files/FPIES-Summary-BG.pdf>

образователни възможности. Следва да се осъществи финансов ангажимент по отношение на приобщаващото образование и към принципа „високи постижения за всички“, но и инвестиране в разработването на разнообразни мерки за подкрепа на учащите. Автоматизацията на повечето рутинни процедури трябва да осигури преразпределение на приоритетите в посока към изпълнението на аналитични и контролни функции от страна на органите, което ще позволи засилване контрола върху спазването на образователното законодателство и своевременното идентифициране на рисковете от извършване на правонарушения, ще опрости взаимодействието с фирми изпълнители на проекти и, като резултат, ще повиши ефективността на финансиране до качествено ново ниво, значително ще укрепи образователната сигурност на страната. По такъв начин, в съвременните условия задачата за развитието на образователната система има голямо значение за растежа на образовани кадри в страната и изисква допълнително теоретично разбиране, разработване на подходяща **методологическа рамка, както и методически и практически препоръки**. В изследвания дискуссионни и търсещи решение остават проблемите с оценката от ефективността на образовани специалисти, липсата на учители, ограниченията както като цяло, така и в разрез на присъщите функции.

По-нататъшното теоретично разбиране изисква въпроси, свързани с повишаване ефективността на мобилизиране на обучения към бюджетите на различни нива, въз основа на усъвършенстване на формите и методите на квалификация, на развитието на информационното взаимодействие и формирането на партньорски отношения.

Следваща задача е **насърчаване на подход за развитие на училищата в посока приобщаващо образование**. Трябва да се избягват механизми за финансиране, които действат като възпиращ фактор за приобщаващото образование. С помощта на гъвкави системи за финансиране трябва да се осигури подход за развитие на училищата, водещ до изграждане на общности за учене чрез разработване на модерни и адаптивни форми на преподаване, които целят както ефективност, така и равнопоставеност. Най-важното в основата на този въпрос е екипите на училищата да получават подкрепа, за да поемат отговорност за удовлетворяването на потребностите на всички учащи. Ново-появил се проблем се очертава по посока на финансирането на интензитета на допълнителната подкрепа. Осигуряването на повече учебни часове за по-интензивна подкрепа изисква назначаването на още ресурсни учители, създаването на пространства за интензивна подкрепа, разширяването на кабинетите на ресурсните учители и други дейности, които изискват допълнително финансиране.

От изключителна важност е насърчаването на подходи за развитие на училищата в посока приобщаващо образование. Трябва да се избягват механизми за финансиране, които действат като възпиращ фактор за приобщаващото образование като например заплащането на труда на учители, които работят с деца със СОП, но не и на ресурсните учители /защото това им е работата, както често се говори в училищата/, недостатъчно осигуряване на информационни и асистирани технологии от страна на ръководството на училищната организация

за учениците със СОП или появяващата се мантра /за щастие рядко/, че STEM кабинетите не са за ученици със СОП и други.

С помощта на гъвкави системи за финансиране трябва да се осигури подход за развитие на училищата, водещ до изграждане на общности за учене чрез разработване на модерни и адаптивни форми на преподаване, които целят както ефективност, така и равнопоставеност. Най-важното в основата на този въпрос е екипите на училищата да получават подкрепа, за да поемат отговорност за удовлетворяването на потребностите на всички учащи. Развитието на теорията и методологията на училищата, както и разработването на методически и практически препоръки за развитие в условията на трансформация на приобщаващо образование. За постигането на тази цел следва да се решат следните задачи:

- систематизиране и обобщаване на теоретичните подходи към същността и съдържанието на специалното образование, разглеждане на неговия генезис и трансформация в съвременните условия;
- обосноваване на обективна необходимост от формиране на ефективна посока за развитието на съвременна образователна система;
- разработване на концепция за ефективна образователна система;
- изследване принципите на ефективността ѝ;
- изучаване методите и разкриване особеностите на тяхното използване при изпълнение функциите на приобщаващото образование;
- анализиране на действащата практика на приобщаващото образование в България и чужбина;
- предлагане на методически подходи за оценка на ефективността на приобщаващото образование;
- определяне на перспективите за развитие и най-вече финансиране на училищата в контекста на повишаване на ефективността от обучителни курсове.

В концепцията за дългосрочното развитие на Република България е поставена цел - да се постигнат водещи позиции във всички области на развитието на страната. Важна роля в развитието на приобщаващото образование е да се осигури изпълнението на програми с необходимите финансови ресурси.

Осигуряване на иновативна и гъвкава обучителна среда стои сред основните задачи за финансиране на образованието. Неефективните механизми за финансиране действат като катализатори на сегрегацията и изключването, когато е налице усещане, че преподаването и подкрепата в условията на общата образователна система не отговарят адекватно на нуждите на учащите. Така заинтересованите страни могат да останат с впечатлението, че специалните условия (напр. отделните училища и часове) осигуряват по-добра образователна подкрепа на някои други. Най-важното в основата на този въпрос е, че ефективните механизми за финансиране ще стимулират насърчаването на механизми за изграждане на капацитет, даващ възможност на заинтересованите страни да изградят иновативна и гъвкава обща обучителна среда за всички учащи.

Правата и задълженията на упълномощените държавни органи в областта на образователното законодателно и установяване на компетенции, принципи,

форми и методи на организация и дейност на упълномощените лица и управлението в сферата на приобщаващото образование е важно да бъде проучено.

Дейностите на упълномощените органи и определяне задачите и функциите им, които трябва да гарантират пълнота и навременното изпълнение на задачите, както и процедурата за привличане към отговорност на лица, нарушаващи образователното законодателство.

Гарантиране на прозрачност и отчетност на системите за образование и всички елементи на реализиране на практика са тясна връзка, произтичаща от гъвкавостта на участниците в цялостния процес.

Включване на политики в образованието като система за осигуряване на качество е необходимо, преди всичко, да се установи какъв смисъл и съдържание се влага в качество на образование от учените и практикуващите.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Ако се сравнят резултатите на PISA (Програма за международно оценяване на учениците) и равнището на публичните разходи за предучилищно и училищно образование, се вижда, че има големи разлики в това доколко ефективно държавите членки използват своите ресурси. Необходимо е консолидиране на информационни ресурси и оптимизиране на процедурите. Това предполага разработване на набор от методични препоръки, насочени към оптимизиране на процедури чрез по-широко използване на съвременни информационни технологии, дигитализация и развитие на електронно междуведомствено сътрудничество.

ЛИТЕРАТУРА

[1] Европейска агенция за специални образователни потребности и приобщаващо образование, 2018 г. Политика за финансиране на приобщаващи образователни системи: Заключение обобщен доклад. (ред. Е. Оскардотир, А. Уоткинс и С. Еберсолд). Одензе, Дания

[2] <https://www.european-agency.org/sites/default/files/FPIES-Summary-BG.pdf>